

2015-imi inuusuttut ilinniarnerat suliffeqarnerallu

Aallaqqaasiut

2015-ip naanerani kalaallit inuusuttut 16-it 25-llu akornanni ukiullit 5.893- it imaluunniit 68 procentii ilinniarfinnut suliffeqarfinnulluunniit atassuteqarput. Taakkunannga inuusuttut 578-it Kalaallit Nunaata avataani efterskolinik imaluunniit ilinniakkanik ingerlataqarput.

Inuusuttut ilinniakkanik ingerlataqanngitsut imaluunniit suliffeqanngitsut agguaqatigiissinnerat 32 procentinik annertussuseqarpoq. Tamanna 2014-imut sanilliullugu 2015-imi 3 procentpoint-inik ikileriarneruvoq. Ikileriaammi pingaarnertut peqputaavoq inuusuttut suliffillit agguaqatigiissinnerat annertunerulermat.

Inuusuttut ilinniarnerat suliffeqarnerallu

Inuusuttut ilinniarnerat suliffeqarnerallu

Saqqummersitami uani kalaallit inuusuttut suliffeqarfinnut ilinniarfinnnulluunniit attuumassutillit saqqummiunneqarput. Inuusuttut ilinniakkanik ingerlatsinatillu suliffeqanngitsut inuusuttunik sullinniakkanik taaneqarput.

Tabel 1. Inuusuttut 16-it 25-llu akornanni ukiullit ukiup naalernerani

	2011	2012	2013	2014	2015
Efterskolertut	323	327	349	353	316
Inuusuttut qaffassarlutik ilinniartut ...	2.170	2.114	1.994	1.899	1.821
Ingerlariaqqiffiusumik ilinniartut	453	496	529	523	532
Suliffillit	3.331	3.143	3.126	3.007	3.224
Inuusuttut sullinniakkat	2.986	3.120	3.151	3.141	2.797
Katillugit	9.263	9.200	9.149	8.923	8.690

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik – Kisitsisaataasivimmi kisitsisit takukkit (<http://bank.stat.gl/UDNUMG3>).

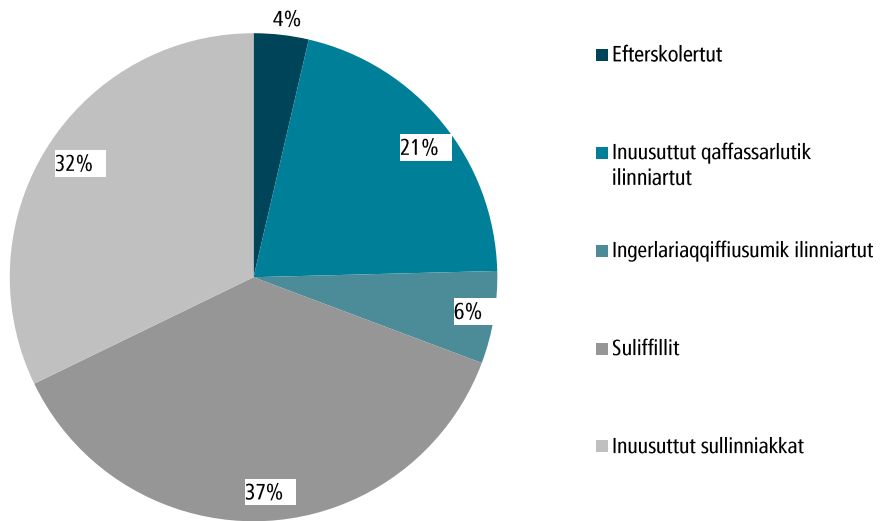
Nalunaarut: Pineqartut Kalaallit Nunaata avataani efterskolenik ilinniakkanillu ingerlatsisut tabelimi ilanngunneqarput.

Inuusuttut sullinniakkat tassaapput inuusuttut suliffeqanngitsut aammalu inuusuttut suliffissarsiunngitsut. Inuusuttunilu sullinniakkani ilinniakkamik ingerlataqartutut nalunaarsukkat Ilinniagaqarnersiuteqartitsivimmili nalunaarsorsimannngitsut ataani nalunaarsuutinut tunngaviusunut periaatsimullu immikkoortoq malillugu nassaassaapput.

Inuusuttut amerlassusaat 8.690-iusut ataani assiliartalerneqarput. Inuusuttut ilinniakkanik ingerlatsisut aammalu suliffillit taamaallaat ilinniakkanik ingerlataqartutut nalunaarsorsimapput. Inuusuttullu ilinniakkanik

ingerlatsisut efterskolinut, inuusuttunut qaffassarluni ilinniartinnut aammalu ingerlariaqqiffiusumik ilinniartinnut agguataarsimapput.

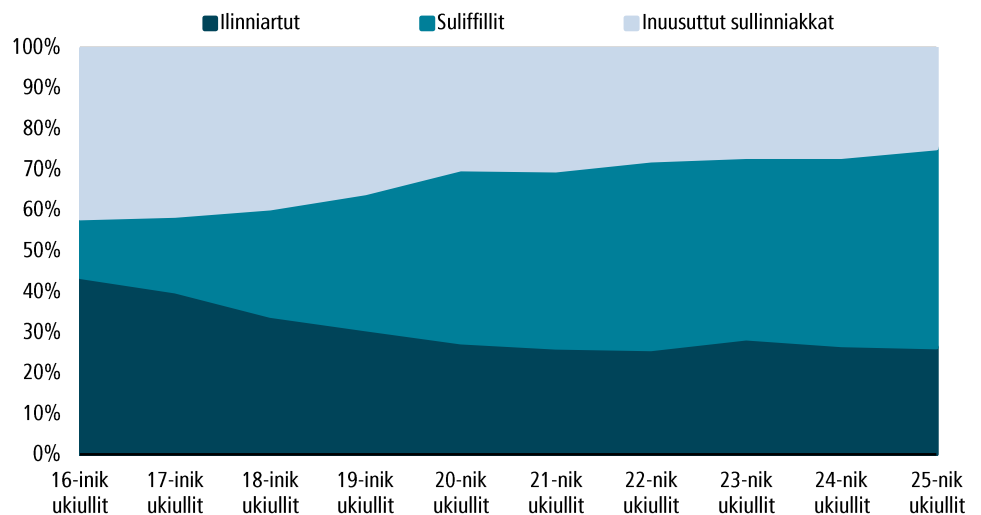
Titartagaq 1. 2015-imi inuusuttunut 16-it 25-llu akornanni ukiulinnut nalunaarsuutit

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik – Kisitsisaataasivimmi kisitsisit takukkit (<http://bank.stat.gl/UDNUMG3>).

Ataani takuneqarsinnaapput 2015-imi inuusuttut agguaaneri, ukiut nalunaarsugaanerlu malillugit.

Titartagaq 2. 2015-imi inuusuttut 16-it 25-llu akornanni ukiullit agguaaneri, ukiut nalunaarsugaanerlu malillugit

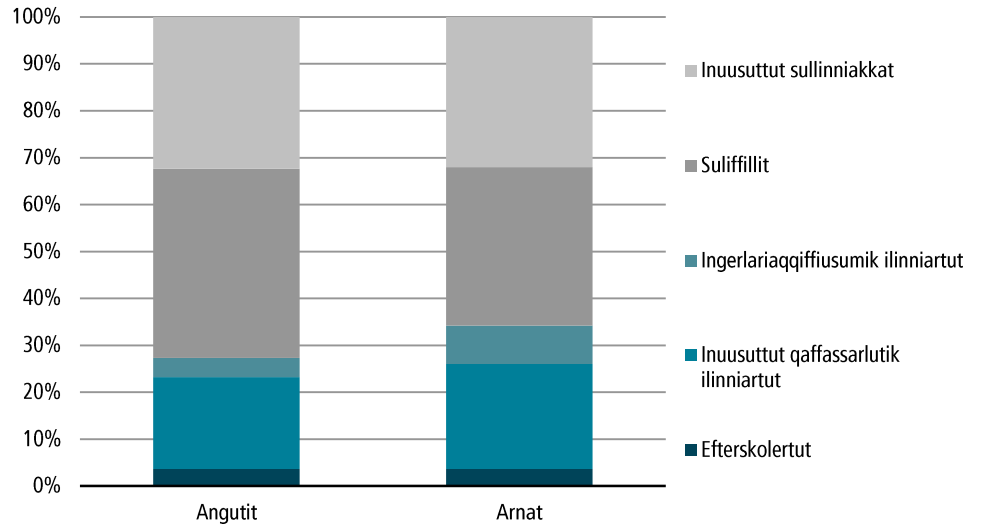

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik – Kisitsisaataasivimmi kisitsisit takukkit (<http://bank.stat.gl/UDNUMG3>).

Ilinniarnernik ingerlatsisut agguaqatigiissinnerat ukiuisa amerliartorneri malillugit 2015-imi appariartorpoq. 16-inik ukiullit 44 procentii ilinniakkanik ingerlataqarput 25-nillu ukiullit 26 procentii ingerlataqarlutik. Suliffillit agguaqatigiissinnerat ukiuisa amerliartorneri malillugit qaffakkiartorpoq. 18-inillu ukiullit 26 procentii suliffeqarlutik, 25-nilli ukiulinni inuit marluugaangata ataaseq suliffeqartarsimavoq. Inuusuttut sullinniakkat agguaqatigiissinnerat ukiuisa amerliartornerini amerlassusaat appariartorput. 16-inik ukiulinni 42 procentit suliffeqaratillu ilinniartuusimannngillat, 25-illu ukiullit 2015-ip naanerani 25 procentingajaasimallutik.

Ataani titartakkami takuneqarsinnaavoq 2015-imi angutit 4.376-it aammalu arnat 4.314-it qanoq agguaassimani.

Titartagaq 3. 2015-imi inuusuttut 16-it 25-llu akornanni ukiullit agguaanneri, suaassuseq malillugu

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik- Kisitsisaataasivimmi kisitsisit takukkit (<http://bank.stat.gl/UDNUMG4>).

Takuneqarsinnaavoq inuusuttut sullinniakkat amerlassusaat suaassutsinut tamanut 32 procentiusoq. Arnat ilinniakkanik ingerlataqartut agguaqatigiissinnerat malunnartumik annertuneruvoq, angutilli suliffillit agguaqatigiissinnerat annertuneruvoq.

Ataani tabelimi inuusuttut 12-inik ukioqarnerminni immikkoortorta qarfik najugarisaat malillugu agguaanneqarput.

Tabel 2: 2015-imi inuusuttut sullinniakkat agguaqatigiissinneri, 12-inik ukioqarnermi najugarisaannut agguaallugit

Immikkoortorta qarfik	Inuusuttut sullinniakkat procentinngorlugit
Nanortalik	34
Qaqortoq	31
Narsaq	36
Paamiut	39
Nuuk	28
Maniitsoq	29
Sisimiut	28
Kangaatsiaq	42
Aasiaat	27
Qasigiannugit	32
Ilulissat	30
Qeqertarsuaq	30
Uummannaq	31
Upernavik	42
Qaanaaq	35
Tasiilaq	43
Ittoqqortoormiit	55
Kalaallit Nunaata avataani	27
Nuna tamakkerlugu ataatsimut	32

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik – Kisitsisaataasivimmi kisitsisit takukkit (<http://bank.stat.gl/UDNUMG4>)

Takuneqarsinnaavoq nuna tamakkerlugu agguaqatigiissinnerinut 32 procentiusumut naleqqiullugit Kangaatsiami, Upernavimmi, Tasiilami aammalu Ittoqqortoormiini inuusuttut 40 procentii sinnerlugit inuusuttuni sullinniakkani inissisimasut.

Nalunaarsuutit tunngaviusut aammalu periaaseq

Saqqummersitami matumani inuusuttut suliffeqarnermut aammalu ilinniarnernut atassuteqarnerat nassuiarneqarpoq.

Najoqqutat aammalu kisitsisitigut paasissutissat nalunaarsuutit

Kisitsisitigut paasissutissani suliarineqartuni matumani nalunaarsuiffiit atorineqartut tassaapput:

- Naatsorsueqqissaartarfiup innuttaasunut nalunaarsuiffia (1. januaari aallernerfigalugu)
- Ilinniartitaanermut Naalakkersuisoqarfiup aammalu Oqaatsinik Pikkorissarfiup Kalaallit Nunaanni Qallunaat Nunaannilu efterskoleni atuartunik nalunaarsuiffii
- Ilinniagaqarnersiuteqartitsiviup (USF-ip) nalunaarsuiffia
- Naatsorsueqqissaartarfiup suliffilinnut nalunaarsuiffia
- Naatsorsueqqissaartarfiup ilinniakkanut naammassineqarsimasunut qaffasinnerpaanut nalunaarsuiffia

Qulaani paasissutissanik ataatsimoortitsinermi innuttaasunut ataasiakkaanut kisitsisitigut paasissutissanut nalunaarsuiffimmik pilersitsisoqarpoq ukiup naalernerani paasissutissanik ataani pineqartunik imaqartumik:

- Ukiut aamma suaassuseq
- Najugaqavissuunermik nalunaaqutsiineq
- Najugaq aammalu pineqartup ukiumi 12-inik ukioqalerfiani ukiup naalernerani najugarisaa
- Ilinniakkamik ingerlatsineq imaluunniit suliffeqarneq
- Ilinniagaq naammassineqarsimasoq qaffasinnerpaaq

Misissukkat amerlassusaat aammalu najugaqavissut

Ukiumi kisitsiviusumi naatsorsuutini pineqarput ukiup naalernerani 16-it 25-illu akornanni ukiullit aammalu tunngavilersuutininik ataani taaneqartunik naammassinissimasut:

1. Ukiup aallartinnerani naalerneranilu Kalaallit Nunaanni inunnik nalunaarsuiffimmi (najugaqavissutut) allassimaneq
2. Ukiup naalernerani Kalaallit Nunaanni inunnut nalunaarsuiffimmi allassimaneq aammalu ukiup kisitsiviusup ingerlanerani Kalaallit Nunaata avataani efterskollemik ilinniakkamilluunniit

- ingerlatsisimalluni naammassinnissimaneq imaluunniit unitsitsisimaneq
3. Ukiup naalernerani Kalaallit Nunaanni inunnut nalunaarsuiffimmi allassimaneq ilinniakkamillu ingerlatsisutut nalunaarsorsimaneq , ukiullu naalernerani Kalaallit Nunaanni ilinniarfimmik naammassinnissimanninneq imaluunniit ukiup ingerlanerani Kalaallit Nunaata avataani efterskolemik ilinniakkamilluunniit ingerlatamik unitsitsisimaneq
 4. Ukiup naalernerani Kalaallit Nunaanni inunnut nalunaarsuiffimmi allassimanninneq kisiannili ukiumi kisitsiviusumi qaammat decembarimi Kalaallit Nunaata avataani efterskolemik ilinniakkamilluunniit meeqqat atuarfiannit qaffasinnerusumik ingerlataqartutut nalunaarsorsimaneq

Misissukkat amerlassusaat amerlassutsinut marlunnut avillugit immikkoortinneqarput.

Amerlassutsini immikkoortuni siulleq Kalaallit Nunaanni nunaqavissunik imaqarpoq, ukiup kisitsiviusup aallartinnerani naanerani Kalaallit Nunaanni najugaqartutut nalunaarsorsimanerat (piumasaqaat 1.-imik qulaani allassimasumik naammassinnissimasut) tunngavigalugu nunaqavissutut taaneqartunik.

Amerlassutsini immikkoortut aappaat Kalaallit Nunaanni avataanilu ilinniakkanik ingerlatsisunik aammalu ukiup naanerani Kalaallit Nunaata avataani efterskolemik imaluunniit ilinniakkamik unitsitsisimallutik naammassinnissimallutilluunniit angerlamut utersimasunik imaqarpoq (qulaani piunasaqaatinik 2, 3 imaluunniit 4-mik naammassinnissimasut).

Ukioq atuarfiusoq 2010/2011 sioqqullugu qallunaat efterskoliini naammassinnissimasunut unitsitsisimasunullu nalunaarsuuteqanngilaq. Tapiissutinik aningaasaliiffigineqarsimasut kisimik takuneqarsinnaavoq. Taamaattumik misissukkat tamakkerlutik amerlassusaannut nalunaarsuutit nunaqavissunut nalunaarsuutit nalunaarsorneqarneranniit ukioq ataaseq qaangiummat aatsaat aallartipput.

Najugaq

Najukkanut paasissutissani inunnik nalunaarsuisarfimmi najugaq aallaavigineqarpoq. Ilinniarfinni Kalaallit Nunaanniittuni nalunaarsorsimasut inunnullu nalunaarsuisarfimmi nalunaarsorsimannigitsut ukiup kisitsiviusup tulliani najugaat atornerqarput. Aammattaq ukiumi qaangiuttumi qaninnermi najugaq nalunaarsorneqarsimasoq atornerqarpoq. Ilinniakkanik ingerlatsisut ataasiakkaat Naatsorsueqqissaartarfiup inunnut nalunaarsuisarfiani allassimangillat, taakkununga ilinniarfiup adressia atornerqarpoq.

Nunani allani ilinniarfinni nalunaarsorsimasut nunami allami najugaqartutut taaneqarput, kalaallit inunnut nalunaarsuisarfianni nalunaarsorsimanerat apeqqutaatinnagu.

Ukiuni pineqartuni najugarisap atuutsinneqartup saniatigut aammalu ukiumi 12-inik ukioqalerfiup naanerani najugarisimasap nalunaarsorneqarpoq. 12-inik ukioqarlutik inuit nalunaarsuiffianni nalunaarsorneqarsimannigitsut Kalaallit Nunaata avataani najugaqartutut nalunaarsorneqarput.

Ivittuuni najugallit Nuummi najugalittut nalunaarsorneqarput.

Kommunit agguannerisa avataanni najugallit misissukkat amerlassusaannut ilaangillat.

Ilinniakkamik ingerlatsisut imaluunniit suliffillit

Inuusuttut ukiumi kisitsiviusumi qaammat decembarimi ilinniartutut suliffeqartutulluunniit imaluunniit ilinniagaqannigitsutut suliffeqannigitsutullu nalunaarsorneqarput. Nalunaarsuinerillu pingaarnersiorneqarput, ilinniakkamik ingerlatsisoq suliffeqartorlu taamaallaat ilinniakkamik ingerlataqartutut taaneqarluni.

Efterskolinik ilinniakkanillu ingerlatsisut tassaapput Naatsorseqqissaartarfiup ilinniartitaanermut nalunaarsuiffiani nalunaarsorsimasut. Efterskolernerit eqqaassannigikkaanni ingerlatsinerit inuusuttunut qaffassarluni ilinniarfinningaanniik qummullu qaffasissusillit taamaallaat nalunaarsorneqarput (ISCED-ni qaffasissuseq 3 qummullu).

Inuusuttut ilinniakkanik ingerlatsinatillu suliffeqannigitsut inuusuttunik sullinniakkanik taaneqarput. Inuusuttut sullinniakkat tassaapput inuusuttut suliffeqannigitsut aammalu inuusuttut suliffissarsuunngitsut. Inuusuttunut sullinniakkanut ilaasinnaapput 16-inik ukioqalereersimallutik meeqqat atuarfiannik naammassinnissimasut aammalu pikkorissarluni ilinniarnernik ingerlatsisut, assersuutigalugu Majoriami (ISCED-ni qaffasissuseq 2). Taamatuttaaq inuusuttuni sullinniakkani ilaasinnaapput ilinniakkanik ingerlatsisut kisiannili Ilinniagaqarnersiuteqartitsivimmi nalunaarsorneqarsimannigitsut.

Ilinniagaq naammassineqarsimasoq qaffasinnerpaaq

Inuusuttunut misissukkani ilaasunut tamanut ukiup kisitsiviusup pineqartup naanerani ilinniagaq naammassisimasap qaffasinnerpaaq nalunaarsorneqarpoq. Piginnaanggorsarluni ilinniarfiit saniatigut ilinniarnertuunngorniarfiit ilinniakkanut naammassineqarsimasunut ilaatinneqarput.

Pineqartut ilinniakkanut naammassisimasanut qaffasinnerpaanut atassuserneqarput, aammalu ilinniarnertuunngorniarfinnut, inuussutissarsiornermi ilinniarfinnut, ingerlariaqqiffiusumik ilinniarfinnut ilinniagaqarsimannigitsunulluunniit agguataarneqarlutik. Ilinniartitaanermut Naalakkersuisoqarfimmik isumaqatigiissuteqarneq malillugu qaffassarluni pikkorissarnerit ilinniakkatut qaffasinnerpaatut naammassineqarsimasut ilinniarnertuunngorniarfiit ataannut inissinneqarput. Qaffassarluni pikkorissarnerit ISCED2011-ni qaffasissuseq 4-rimi inissisimapput, tigusaanissamullu piunasaqaataavoq ilinniarnertuunngorniarfimmik naammassinnissimanissaq.

Naatsorsueqqissaartarfiup ilinniakkanut qaffasinnerpaanut nalunaarsuisarfia Kalaallit Nunaanni najugaqartunik taamaallaat imaqarpoq. Taamaattumik misissukkat qaffasinnerpaamik ilinniagarisimasaannut Naatsorsueqqissaartarfiup inunnik nalunaarsuisarfiani piffissami pineqartumi qaninnermi nalunaarsugaasimanerit atorneqarput. Kalaallit Nunaatalu avataani piffissami sivisuumi ilinniakkamik ingerlataqarsimasut kisitsisitigut paasissutissani matumani saqqummiunneqartunit ilinniagaat qaffasinnerusinnaapput.

Nalunaarsuutinit siullernit allannguutit

Nalunaarsuutinit siullernit periaatsip allannguuteqalaarnikuunera uuttuutit nalunaarsuutaanut tamanut sunniuteqarpoq.

Ilinniagaqarnersiuteqartitsiviup nalunaarsuisarfia nalunaarsuisarfiuvoq ataavartumik, aammattaaq ukiumi siuliini naqiteriikkanik , naqqinernik ingerlatsiviusoq. Kisitsisitigut paasissutissani matumani nalunaarsuutit najoqqutarineqartut allanngorput, Naatsorsueqqissaartarfiup saqqummersitaanut kingullernut ilinniakkanut qaffasinnerpaanut naammassineqarsimasunut ingerlanneqartunullu najoqqutarineqartut paasissutissat assigiit atuutsinneqalerlutik. Kisitsisitigullu pasissutissat saqqummersitat pingasut uani pineqartut tassaapput *2015-imi ilinniarnertuunnngorniarnertit aamma inuusutissarsiuutinik ilinniarfiit, 2015-imi ingerlariaqqiffiusumik ilinniaqqinnerit aammalu 2015-imi innuttaasut ilinniarsimassusaat.*

2014-imi nalunaarsuutini paasissutissat najukkanut tunngasut annikitsumik kukkunernik imaqarput, tassani inuusuttut ataasiakkaat najugaqavissuunnngitsut ukiumi kisitsiviusumi paasissutissat atornagit ukiumi tulliuttuni qaninnerni najugaannut paasissutissat atorneqarsimammata. Kukkuneq naqqinneqarpoq.

Naggasiullugu ukiup inuusuttut 12-inik ukioqalerfiisa naanerani najugarisimasaannut paasissutissanik Kisitsisaataasivimmi tabelimik ilanngussisoqarpoq. Ukioq kingulleq saqqummersitami Kisitsisaataasivimmi tabeli ilaanngilaq.